

VILÁGGAZDASÁGI KILÁTÁSOK:

vágtató infláció, lassuló
növekedés, gyengülő globalizáció

Adatmenedzsment:
Kihasztnátlan kincsesbánya

13. oldal

Generációváltás: A járvány
okozta bizonytalanság
lassítja e folyamatot?

14. oldal

Európai javaslatok:
A fenntartható termékek
váljanak normává

17. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

Vezérgazgatói felmérés Magyarországon:
Más célok mentén tervez a vállalat, mint
a vezetője? 3

AKTUÁLIS

Világ gazdasági kilátások: csökkenő
növekedés, magas infláció, gyengülő
globalizáció 6

Az ukrán háború következménye:
nem értékeli Oroszországot
a hitelminősítők 10

NAPIRENDEN

Nem használjuk fel még mindig
hatékonyan az adatokat 13

A világválság okozta bizonytalanság
nehezítheti a generációváltást 14

Ötéves csúcsra jutott a vállalati
felvásárlások értéke tavaly Közép- és
Kelet-Európában 15

A világ legboldogabb országai 2022-ban ... 16

EURÓPAI UNIÓ

Új javaslatok a fenntartható termékek
normává tételére 17

Zöld megállapodás: korszerűsíteni kell az ipari
kibocsátásokról szól irányelvet 20

KÖNYVJELZŐ

A pénz pszichológiája 22

A MAGYAR GYÁRIPAR az MGYSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok
Országos Szövetsége

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Címlapkép: depositphotos.com

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

„A háború okozta sokk
árnyékában a normális
élet is folyik tovább.
Már amennyire lehet.”

Háború sokkolta állapotban a gazdaság

Pár hónap alatt nagyot fordult a világ. Tavaly október-decemberben valószínűleg egyetlen biztonságpolitikus sem akadt, aki azt állította volna, hogy az idén Európában háború lesz. Nem meglepő, hogy az akkor készült vezérgazgatói felmérések sem tartalmazzák ezt a jelentős kockázati tényezőt, ami minden előrejelzést alaposan megváltoztatott. Bár a magyar főnökök már akkor is borúlátóbbak voltak nemzetközi társaiknál: míg utóbbiak 77%-a vélte úgy, hogy tovább gyorsul a világban a gazdasági növekedés üteme, Magyarországon az előző évi 65%-ról 46%-ra csökkent azok aránya, akik további gyorsulást vártak, és a vezetők többsége a növekedési ütem stagnálását, vagy csökkenését látta reális jövőképeknek. (3. oldal) 2021 végén az elkövetkező időszakra nézve legtöbben az egészségügyi kockázatoktól tartottak, ezt a makrogazdasági volatilitás, majd a kiberkockázatok követték. A félelmek rangsorát mára az új helyzet vélhetően átírta, és a geopolitikai kockázatok most bizonyosan dobogós helyre jutnának.

És talán ott is maradnak egy darabig, mert sok szakértő most már elhúzódó háborút valószínűsít. Ha ez bekövetkezik, akkor nemcsak a gazdasági növekedés esik vissza drasztikusan, de sok, ma még beláthatatlan területen akadozik majd a termelés anyag- vagy alkatrészhiány miatt, vagy éppen ellátási gondok nehezítik a mindennapokat, miközben az infláció az egekbe röpül. Németországban és az USA-ban 40 éve nem volt ilyen magas az áremelkedés mértéke, mint márciusban. (6. oldal)

Az energiaellátás a legveszélyeztetettebb terület, mert itt a legerősebb az orosz kitettség. Az Oroszországot sújtó európai szankciók éppen ezért az energia téren bicsaklanak meg, de az EU-ban ettől függetlenül új energiastratégiai tervek készülnek. Az EU vezetői beleegyeztek a gáz, a cseppfolyósított földgáz (LNG) és a hidrogén közös vásárlásába, annak érdekében, hogy lenyomják a fogyasztói árakat – közölte az Európai Bizottság elnöke Brüsszelben, a tagállamok vezetőinek kétnapos csúcstalálkozóját követően. Ursula von der Leyen azt mondta, hogy az energiahordozók közös vásárlásával az EU ki fogja használni kollektív alkuerejét. „Ha a gázpiacot nézzük, a globális vezetőes gázpiac 75 százalékát az európai adja. Tehát óriási vásárlóerőnk van” – hívta fel a figyelmet Ursula von der Leyen. Ahelyett, hogy a tagállamok túlllicitálnák egymást, és azáltal megemelnék az árakat, összevonják a keresletet – tette hozzá. Véleménye szerint eljött az idő, hogy az EU felülvizsgálja az európai uniós energiapiac felépítését, továbbá infrastrukturális fejlesztésekre van szükség a tárolókapacitás bővítésére. Ez a jövő, de mi lesz addig? Hogyan lehet helyettesíteni az orosz gázt? (10. oldal)

E kérdésre egyelőre nincs megnyugtató válasz, csak lázas megoldáskeresés, minden szinten. Közben az Európai Unióban megy tovább a korábban eltervezett munka: új javaslatcsomag készült azzal a céllal, hogy a fenntartható termékek normává váljanak az EU-ban, fellendítsék a körforgásos üzleti modelleket, és támogassák a fogyasztók zöld átállásban vállalt szerepét. (17. oldal) Tehát a háború okozta sokk árnyékában azért a „normális élet” is folyik tovább. Már amennyire lehet.

Vezérigazgatói felmérés Magyarországon: Más célok mentén tervez a vállalat, mint a vezetője?

A PwC Magyarország tizenegy éve kérdezi a hazai vállalatvezetőket az üzleti életet átformáló trendekről. Bár a 2021 év végi adatrögzítés óta a vezérigazgatók rövid távú kilátásai vélhetően átrajzolódtak, a cégek fennmaradását jelentő hosszú távú stratégiai célok érvényessége iránymutató a következő időszakra. A válaszokból kiderül, hogy az első számú döntéshozók személyes céljai sok esetben nem egyeznek a vállalat célkitűzéseivel, vagyis nem ez alapján értékelik a vállalatvezetők teljesítményét. Ugyanakkor az is egyértelmű, hogy a magyar cégvezetők óvatosabbak nemzetközi társaiknál.

A PwC Magyarország 11. alkalommal mérte fel a hazai vállalatok vezérigazgatóinak várakozásait 262 vezető bevonásával. Az adatokból kiderül, hogy a vezérigazgatók már az orosz-ukrán háborús konfliktus előtt is a világtágnál jóval óvatosabb várakozásokkal tekintettek a 2022-es évre. Miközben világszinten 77%-uk vélte úgy, hogy tovább gyorsul a világban a gazdasági növekedés üteme, Magyarországon az előző évi 65%-ról 46%-ra csökkent azok aránya, akik további gyorsulást vártak, és a vezetők többsége a növekedési ütem stagnálását, vagy csökkenését látta reális jövőképek. Szintén visszaesés tapasztalható a magyar gazdaság növekedésébe vetett hit esetében, a magyar vállalatvezetők több mint fele a hazai gazdasági növekedés lassulását vagy stagnálását várta 2022-re.

COVID UTÁN, HÁBORÚ ELŐTT – MITŐL TARTOTTAK LEGINKÁBB A CÉGVEZETŐK?

2021 végén az elkövetkező időszakra nézve legtöbben az egészségügyi kockázatoktól tartottak, ezt a makrogazdasági volatilitás, majd a kiber-

kockázatok követték. Azok a tényezők, amelyeket 2021-ben még kevésbé éreztek fenyegetőnek, mint például a geopolitikai konfliktusok vagy a társadalmi egyenlőtlenségek, lemaradtak a dobogóról, de a félelmek rangsorát mára az új helyzet vélhetően átírta.

A kutatásban arra is választ adtak a döntéshozók, hogy milyen hatásai lehetnek az adott fenyegetésnek a vállalatuk üzletmenetére. „A válaszokból kiderül, hogy a kiberkockázatok az értékesítést és az innovációt, az egészségügyi kockázatok és a makrogazdasági volatilitás főleg a tehetségmenedzsmentet, valamint szintén az értékesítést korlátozhatják. A geopolitikai konfliktusoktól tartók pedig az értékesítési lehetőségek szűkülését látták elsődleges következménynek, ezt követi a szolgáltatásfejlesztési képesség korlátozódása. Tehát a cégvezetők nagy része már a háborús konfliktus előtt is az értékesítési láncokra gyakorolt negatív hatást látta a kockázatok egyik legvalószínűbb folyamányának” – emelte ki Koncz Barbara, a PwC Magyarország cégtársa.

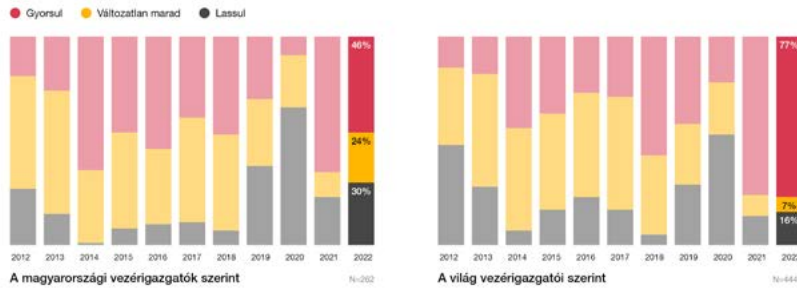
A kutatásból kiderül, hogy a fenyegetések ellen a magyar vállalatvezetők 75%-a cége egyedi

A FELMÉRÉS CÉLJA

A PwC Magyarországi Vezérigazgató Felmérést tizenegyedik alkalommal készítették el, amelynek alapját a PwC Globális Vezérigazgató Felmérés adja. A kutatásuk célja az, hogy a globális felméréssel párhuzamosan a magyar felső vezetők véleményéről, iparágukkal kapcsolatos várakozásairól és növekedési lehetőségeiről is átfogóbb képet adjanak.

Mit gondol a világgazdaság növekedési üteméről a következő 12 hónapban?

(gyorsul, változatlan marad vagy lassul – százalék)

Az Ön vállalkozása tett-e szén-dioxid-semlegességre vonatkozó kötelezettség-vállalást vagy nettó zero kötelezettség-vállalást?

Forrás: PwC 11. Magyarországi Vezérigazgató Felmérés

A FELMÉRÉS MÓDSZERTANA

A magyarországi felmérés készítése során az interjúkészítés módszerét alkalmazták, amelynek keretében a PwC szakemberei 2021 októberé és decembere között 262 hazai vállalat vezérigazgatóját kérdezték meg személyesen vagy online. Az interjúk folyamán a kvantitatív adatokat kérdőívek segítségével rögzítették. A felmérésen a következő ágazatokban tevékenykedő cégeket kérdezték meg: autóipar; gyógyszer- és egészségipar; energetika és közmű; kiskereskedelmi és fogyasztóipar; pénzügyi szolgáltatók; technológia-, infokommunikáció- és szórakoztatóipar; állami és közszféra; illetve gyáripari termelés.

eszközeiben, kapcsolataiban és képességeiben látja a garanciát az értékteremtésre, 70%-uk a hosszú távú iparági trendekben, 60% pedig makrokörnyezeti erőben bízik.

VÁLLALAT ÉS CÉGVEZETŐ: ELTÉRŐ ÉRTÉKELÉSI SZEMPONTOK

A cégvezetők ellátandó feladataikról is nyilatkoztak: a megkérdezett vállalatvezetők kétharmada legfeljebb öt átfogó stratégiai célkitűzés érdekében 6-15 kezdeményezés felett őrökdi, amelyeket évente többször értékel, és legalább évente változtat is rajtuk.

A vezetői tervezési ciklusok zömmel továbbra is egyéves periódusokkal számolnak, de a felmérésből jól látszik, hogy a gyorsan változó gazdasági körülmények között így is nehezen volt tervezhető a 2021-es év. A tervezett éves költségvetéshez képest a vállalatok egyharmada 6%-kal vagy annál nagyobb mértékben tért el a valós eredményektől.

A cégvezetői teljesítmény értékelése azonban döntően még mindig leginkább pénzügyi tényezőkön alapul. A vezérigazgatók mindössze 45%-a mondta azt, hogy az ügyfél-elégedettség szerepel a teljesítménymutatói között, 40%-nál kap szerepet a munkavállalói elkötelezettség, és

34%-ában az automatizálási és digitalizálási célok. Ezzel szemben a megkérdezett magyar vállalatok hosszú távú stratégiájában az ügyfél- és a munkavállalói elégedettség 82% esetében szerepel, 80%-ában pedig jelen vannak az automatizálási és digitalizálási célok. A környezeti károk csökkentésére vonatkozó célokkal azonban a vállalatok alig fele rendelkezik. Ennél is kevesebben, a cégek mindössze 38%-a fogalmaz meg elvárásokat a vállalatuk működésében a nemek közti egyenlőségek ellensúlyozására.

Az eredményekből kiderül, hogy azok a célok, amelyek a vállalatok 98%-ának célkitűzéseit lefedik, a vállalatvezetők 34%-ának egyáltalán nem szerepelnek a teljesítménymutatói között.

ELŐTÉRBE A HOSSZÚTÁVON MEGTÉRÜLŐ CÉLOK

Amellett, hogy a vállalati célok és a vezérigazgatói célok nem fedik teljesen egymást, a klímaváltozással kapcsolatos téttlenség is általános a vállalatoknál annak ellenére, hogy az ügyfelek és a munkavállalók is komoly és jelentős lépéseket sürgetnek e téren. A PwC elemzéséből kiderül, hogy a vizsgált magyar vállalatok mindössze 38%-a foglalkozik érdemben a kérdéssel. A cégek ötöde vall magáénak nettó zero vállalást, ami a tényleges kibocsátás lehetőleg nullára csökkentését tűzi ki célul, míg a szén-dioxid-semlegesség elérését a megkérdezettek nagyjából harmada (35%) tűzte a zászlajára.

A kötelezettségvállalás vagy annak tervezése mögött – az éghajlatváltozás kockázatainak mérséklésén túl – elsődlegesen az ügyfelek és a befektetők igényeinek kiszolgálása áll. A felsorolt lehetséges motivátorok között a hazai adatok alapján a munkavállalók ilyen irányú igényeinek való megfelelés az utolsó helyen szerepel.

A dekarbonizációs vagy nettó zero kötelezettségvállalás jellemzőbb azokra a vállalatokra, amelyeknél az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásával kapcsolatos célkitűzések részét képezik a hosszú távú vállalati stratégiának, illetve szerepelnek a cégvezető személyes éves bónusz- és hosszútávú ösztönző programjában is. A kötelezettségvállalást nem tevők 71%-a nyilatkozott úgy, hogy erre azért nem került sor, mert a vállalat működése során nem keletkezik jelentős mennyiségű üvegházhatást okozó gáz.

Koncz Barbara a felmérés alapján kiemelte, hogy miközben a vállalatvezetőknek elsősorban a hagyományos pénzügyi mutatók mentén kell teljesíteniük, a befektetők és munkavállalók részéről is egyre inkább előtérbe kerülnek a cégek hosszú távú fennmaradását célzó elvárások, mint például az ESG. (Environment (környezet), Social (társas-

dalom), Governance (vállalat vezetés/irányítás). A kihívás sokrétű, hiszen a vezetőknek mindkét elvárásnak meg kell felelniük annak érdekében, hogy az irántuk meglévő tartós bizalom ne csökkenjen.

A GLOBÁLIS ADÓPOLITIKAI VÁLTOZÁSOKRA A MAGYAR VEZETŐK MAJDNEM FELE NINCS FELKÉSZÜLVE

A klímaváltozással kapcsolatos célok hiánya mellett a PwC felméréséből kiderül, hogy a globális adópolitika változása is sok vezérigazgató figyelmén kívül esik. A vállalatvezetők majdnem fele semmilyen intézkedést nem tett a változásokra való felkészülés érdekében, miközben mindösszesen 19%-uk gondolja azt, hogy az új adópolitika nem lesz hatással a cégére.

A válaszok különösen annak tükrében meglepőek, hogy a tervek szerint a globális minimumadó bevezetése a 20. század eleje óta végrehajtott legjelentősebb nemzetközi adóreform lesz, amelyet már 2024-től széleskörűen alkalmazhatnak és akár több ezer vállalkozás is érintett lehet Magyarországon. Az új szabályrendszer az adóterhelés növekedését és így a részvényesi profit csökkenését eredményezheti, mivel számos ország alkalmaz adóössztörzöket a különböző gazdaságpolitikai célok elérésére.

A globális minimumadó bevezetésének hatására a nagyvállalatoknál drasztikusan megnövekedhet az adminisztráció, hiszen egy teljesen új jövedelem- és adószámítást kell kidolgozniuk, ami megfelelő tervezést, kapacitást és szakértelmet kíván. A kisebb vállalkozások pedig közvetetten lehetnek érintettek, mivel az új szabályozás bizonyos adónemek átalakulásához vezethet.

NÖVEKVŐ KÖZBIZALOM A VEZÉRIGAZGATÓK FELÉ

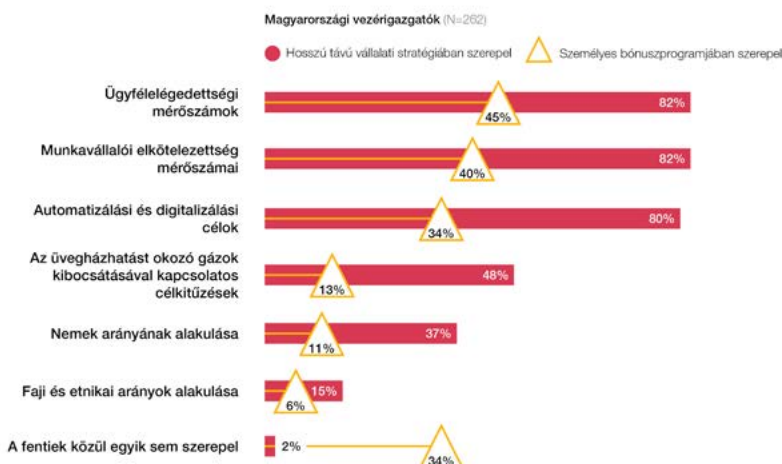
Hogy miért fontos az, hogy a vezetők személyes célkitűzései jobban fedjék vállalatuk stratégiai céljait és hogy odafigyeljenek minden, a cégüket potenciálisan érintő változásra? Miért nem lehet az ESG, a globális adóváltozások, vagy a munkavállalói igények mellett „elsétálni”?

A koronavírus-járvány és az annak következtében kialakult gazdasági instabilitás hatására 2021-ben világszerte tovább csökkent az intézményekbe és a kormányzati döntéshozókba vetett bizalom az Edelman Trust Barometer szerint. Ennek eredményeképpen előtérbe kerültek az üzleti élet képviselői, mint hiteles összekötő kapocs a magánszféra és a közszféra között. Az új szerep azonban új elvárásokat is támaszt a vezérigazgatók felé, az emberek többsége tőlük várja az elmúlt évek során kialakult társadalmi problémák képviseletét és sok esetben a megoldását is.

Milyen lépéseket tett az Ön vállalata, hogy felkészüljön a globális adópolitika esetleges változására? (amely minden országot legalább 15%-os effektív társaságiadó-kulcsra köteleznek)

Szerepelnek-e a következők a hosszútávú vállalati stratégiában, illetve a személyes bónuszprogramjában?

Forrás: PwC 11. Magyarországi Vezérigazgató Felmérés

„Az elmúlt évek növekvő bizonytalan gazdasági helyzetében az üzleti világ képviselői fokozatosan kiemelkedtek a többi szereplő közül a feljük támasztott bizalom tekintetében. Mostanra a vezérigazgatók és a munkahelyi vezetők maradtak a hiteles láncszem a magánszféra és a közszféra között. Ők azok, akik elérhető távolságban vannak és a kimondott szavaikért, a véghezvitt tetteikért közvetlenebbül felelnek, különösen a mai munkaerőpiaci szűkösségben. Ezeknek az elvárásoknak megfelelni több felelősséget és új szerepköröket kíván tőlünk, vezetőktől” – tette hozzá a kutatás megállapításaihoz Lócsei Tamás, a PwC Magyarország vezérigazgatója.

PwC Magyarország

Világgazdasági kilátások: csökkenő növekedés, magas infláció, gyengülő globalizáció

Ukrajna megtámadása, és az elhúzódó háború minden gazdasági előrejelzést megváltoztatott, rontott. Legutóbb a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) csökkentette a világgazdasági forgalom és a globális bruttó hazai termék növekedésére vonatkozó előrejelzését az előző, októberi prognózisában jelzethez képest. Több nagyhatalomnál évtizedek óta nem látott infláció „tombol”, miközben a növekedési kilátások gyengülnek. És akkor még a járvány sem tűnt el teljesen, bár az első negyedévben erősödött a kínai gazdaság növekedése – derül ki az alábbi, MTI-anyagokból készült összeállításból.

CSÖKKENTETTE GLOBÁLIS KERESKEDELMI ÉS GAZDASÁGI NÖVEKEDÉSI ELŐREJELZÉSÉT A WTO

A világ áruforgalmának volumene 2022-ben várhatóan 3,0 százalékkal nő az októberben várt 4,7 százalékkal szemben, 2023-ban pedig 3,4 százalékkal, de ezek az adatok az ukrajnai konfliktus lefolyásával kapcsolatos bizonytalanság miatt módosulhatnak.

A világ bruttó hazai terméke (GDP) a 2021-es 5,7 százalékos növekedés után 2022-ben várhatóan 2,8 százalékkal nő, ami 1,3 százalékpontos csökkenést jelent a korábbi 4,1 százalékos előrejelzéshez képest. A kibocsátás növekedése 2023-ban 3,2 százalékra gyorsulhat, feltételezve a tartós geopolitikai és gazdasági bizonytalanságot.

A válság legközvetlenebb gazdasági hatása a nyersanyagárak erőteljes emelkedése volt. A világkereskedelemben és a világtermelésben való csekély részesedésük ellenére Oroszország és Ukrajna kulcsfontosságú beszállítói az olyan alapvető árucikkeknek, mint az élelmiszer, az energia

és a műtrágya, amelyek ellátását most a háború veszélyezteti. A fekete-tengeri kikötőkön keresztül történő gabonaszállítások már leálltak, ami súlyos következményekkel járhat a szegény országok élelmezésbiztonságára. Az áruforgalom volumene 2021-ben 9,8 százalékkal nőtt. A forgalom dollárértéke 26 százalékkal, 22,4 ezermilliárd dollárra nőtt. A szolgáltatások kereskedelmének forgalmi értéke 2021-ben szintén 15 százalékkal, 5,7 ezermilliárd dollárra nőtt.

Az ukrajnai konfliktus a szolgáltatások kereskedelmét is érinti, többek között a szállítási ágazatban, amely a konténerszállítást és a légi személyszállítást foglalja magában.

A háború nem az egyetlen tényező, amely jelenleg a világkereskedelemre nehezedik. A koronavírus-járvány terjedésének megakadályozása érdekében Kínában elrendelt zárlatok ismét megzavarják a tengeri kereskedelmet, miközben az ellátási láncra nehezedő nyomás már enyhülni látszott.

„Az ukrajnai háború mérhetetlen emberi szenvedést okozott, de a világgazdaságot is károsította egy kritikus helyzetben. Hatása

világszerte érezhető lesz, különösen az alacsony jövedelmű országokban, ahol a háztartások kiadásainak nagy részét az élelmiszerek teszik ki” – mondta Ngozi Okonjo-Iweala főigazgató. „A kisebb készletek és a magasabb élelmiszerárak azt jelentik, hogy a világ szegényei nélkülözni kényszerülhetnek. Ezt nem szabad megengedni. Ez nem a befelé fordulás

Forrás: Corbis

Ngozi Okonjo-Iweala,
a Kereskedelmi
Világszervezet főigazgatója

ideje. Válság idején több kereskedelemre van szükség a szükségletekhez való stabil, méltányos hozzáférés biztosításához. A kereskedelem korlátozása veszélyezteti a családok és a vállalkozások jólétét, és még nehezebbé teszi a COVID-19 utáni tartós gazdasági fellendülés kiépítésének feladatát” – folytatta a főigazgató.

Mivel a konfliktus gazdasági hatásáról kevés konkrét adat áll még rendelkezésre, a WTO közzéadásainak szimulációkra kellett hagyatkozniuk a 2022-es és 2023-as GDP-növekedés becsléséhez. A WTO globális kereskedelmi modelljén alapuló jelenlegi becslések az ukrajnai háború közvetlen hatását – beleértve az infrastruktúra pusztulását és a kereskedelmi költségek növekedését – az Oroszországgal szembeni szankciók hatását – beleértve az orosz bankoknak a SWIFT elszámolási rendszerből való kizárását – és a világ többi részén az üzleti/fogyasztói bizalom csökkenése és a növekvő bizonytalanság miatt csökkenő aggregált keresletet vették figyelembe.

AZ OECD-BEN TÖBB MINT 31 ÉVES CSÚCSON AZ INFLÁCIÓ

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezethez (OECD) tartozó országokban átlagosan 7,7 százalék volt az éves szintű fogyasztói áremelkedés februárban a januári 7,2 százalék után. Az OECD-országok februári inflációja ezzel 1990 decembere óta a legmagasabb volt, amit részben az okozott, hogy Törökországban kimagaslóan nagy, 54,4 százalékos februári fogyasztói áremelkedést mértek a januári 48,7 százalék után. Törökország nélkül az OECD inflációja 6,3 százalékra gyorsult a januári 5,8 százalékról.

Az energiahordozók áremelkedése az OECD-ben átlagosan 26,6 százalékra gyorsult a januári 26,2 százalékról, az élelmiszerek pedig 8,6 százalékkal drágultak a januári 7,5 százalék után. Az élelmiszer- és energiaárak nélküli, úgynevezett maginfláció februárban 5,5 százalékra nőtt az egy hónappal korábbi 5,1

százalékról.

A világ hét legfejlettebb ipari országának (G7) mindegyikében gyorsult az infláció, a legjelentősebb ugrás Olaszországban és Franciaországban volt – közölte az OECD. Az Egyesült Államokban az infláció 1982 januárja óta a legmagasabb, 7,9 százalék volt.

Az eurózónában az uniós összehasonlítási célokra kalkulált harmonizált fogyasztói

árindex (HICP) 5,9 százalék volt februárban, ami emelkedés a januári 5,1 százalékhöz és a tavaly februári 0,9 százalékhöz képest. Az élelmiszer- és energiaárak nélküli maginfláció 2,7 százalékra emelkedett februárban a januári 2,3 százalékról. Az Európai Unió statisztikai hivatalának előzetes becslése szerint a HICP-növekedés márciusban 7,5 százalékra, a maginfláció 3 százalékra gyorsult.

FT-BROOKINGS: AZ UKRAJNAI HÁBORÚ ÉS A STAGFLÁCIÓ VESZÉLYEZTETI A VILÁGGAZDASÁGI KILÁBALÁST

A lassuló növekedés és az egyidejű magas infláció, vagyis a stagfláció kettős kockázatával szembesül az idén a világgazdaság, mindeközben a koronavírus-járvány utáni globális kilábalást az ukrajnai háború is tovább lassítja a Brookings Institution és a Financial Times közösen vezetett teljesítménymérője szerint.

A tekintélyes nemzetközi gazdaságkutató műhely és a londoni üzleti napilap által kidolgozott Tiger index (Tracking Index for the Global Economic Recovery, a világgazdasági kilábalás követésére szolgáló indexcsoport) a Financial Times ismertetése szerint a növekedési lendület markáns gyengülését jelzi a tavalyi évhez képest a fejlett ipari gazdaságokban és a feltörekvő térségben egyaránt.

Az FT-Brookings Tiger index az aktuális reálgazdasági aktivitást, valamint a piaci és a befektetői bizalmat veti össze e mutatók történelmi átlagával. A mutató jelenleg arra vall, hogy az erősödő inflációs nyomás, a kibocsátás bővülési ütemének lassulása és a gyengülő üzleti-fogyasztói bizalom a legtöbb gazdaságban visszahúzó erővel hat a növekedésre.

Eswar Prasad, a Brookings vezető közzéadója szerint mindez felveti azt a kockázatot, hogy az idei év a geopolitikai átrendeződések, a beszállítói oldalon jelentkező tartós fennakadások és a piaci kilengések korszaka lesz, és mindezt meglóduló inflációs nyomás egészíti ki, korlá-

A VÁRTNÁL GYENGÉBBEN TELJESÍT A NÉMET GAZDASÁG

A vártnál jóval gyengébben teljesít a német gazdaság az idén az orosz-ukrán háború várható hatásai miatt a vezető német gazdaságkutató intézetek közös előrejelzése szerint. Németország hazai összterméke (GDP) a tavaly őszi – háború előtti utolsó –, 4,8 százalékos növekedést valószínűsítő számítások helyett csupán 2,7 százalékkal nőhet az idén, vagyis a háború miatt jelentősen lassul az Európai Unió legnagyobb gazdasága. A kilátások viszont kevésbé borúsak, 2023-ban már 3,1 százalékkal növekedhet a német GDP – tették hozzá. Az előrejelzést évente kétszer, tavasszal és ősszel készítik el. A munkában ezúttal a berlini DIW, a müncheni Ifo, az esseni RWI, a kielői IfW és a Halléban működő IWH elemzői vettek részt.

Forrás: BMF/Wenzel

Gabriel Felbermayr,
az Osztrák Gazdaságkutató
Intézet elnöke

„El kell temetnünk az elképzelést a globális piacról. A 2008–2009-es pénzügyi válság óta világos, hogy a hiperglobalizálódásnak vége... Legalábbis Donald Trump (volt amerikai elnök) gazdasági háborúja, majd Oroszország (ukrajnai) inváziója óta világos, hogy a világ nyugati és keleti befolyási övezeteit nagy eséllyel újfajta vasfüggöny választja majd el.”

tozott szakpolitikai mozgástérrel. Prasad szerint valós a kockázata annak is, hogy amerikai jegybank szerepét betöltő Federal Reserve „elveszíti az inflációs narratíva feletti ellenőrzését”, és végül az általa eddig jelzettnél is agresszívabb monetáris szigorításra kényszerül. A Brookings vezető közgazdásza szerint ez 2023-ban az amerikai gazdaság növekedésének markáns lassulásával járhat. A tizenkét havi amerikai infláció márciusban 8,5 százalékra, 40 éve nem mért ütemre gyorsult.

Az FT-Brookings Tiger index az ukrajnai háborúnak leginkább kitett Európában az üzleti és a fogyasztói bizalom különösen meredek ívű visszaesését jelzi. Eswar Prasad szerint erre nincsenek könnyű megoldások, de a lehetséges célzott intézkedések közé tartozhat például az infrastrukturális kiadások növelése.

A fejlett és a feltörekvő gazdaságok növekedési lendületének gyengülésére londoni elemzőházak is felhívták a figyelmet.

A Fitch Ratings nemzetközi hitelminősítő legújabb átfogó negyedéves előrejelzése szerint a koronavírus-járvány utáni világgazdasági kilábalásra mindenekelőtt a potenciálisan hatalmas ellátási oldali sokk gyakorol nyomást, az Ukrajna elleni orosz invázió és az Oroszországra emiatt kirótt szankciók ugyanis globális energiaellátási kockázatot jelentenek.

Oroszország a világ nyersolajkínálatának 12 százalékát, a globális földgázellátás 17 százalékát adja, és ha az orosz szállítások hirtelen leállnak, az közvetlen energiahordozó-hiányt okozhat és az energiaellátás adagolását teheti szükségessé Európában – áll a Fitch tanulmányában. A cég ebben a környezetben 0,7 százalékponttal, az előző negyedéves prognózisában szereplő 4,2 százalékról 3,5 százalékra rontotta a világgazdaság idei növekedésére szóló előrejelzését. A Fitch Ratings szerint a vártnál gyorsabb ütemű idei monetáris szigorítások áthúzó hatása még 2023-ban is érezteti hatását, a cég ezért a jövő évi globális növekedésre adott becslését is rontotta, 0,2 százalékponttal 2,8 százalékra.

A hitelminősítő új előrejelzése 2022-re 3 százalékos gazdasági növekedést valószínűsít az euróövezetben, 1,5 százalékponttal lassabban a cég eddigi prognózisában szereplő ütemnél.

A közép- és kelet-európai gazdaságok, valamint az egykori szovjet térség átalakulásának támogatására 1991-ben életre hívott Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) az ukrajnai háború miatt soron kívül összeállított és jelentősen gyengített térségi előrejelzésében 2,5 százalékponttal 1,7 százalékra rontotta a tevékenységi régiójára szóló idei egész éves növekedési becslését.

Az EBRD módosított előrejelzése szerint

ebben a környezetben a magyar hazai össztermék (GDP) az idén 3,5 százalékkal – az előző prognózisban szereplő ütemnél 1,3 százalékponttal lassabban – növekedhet.

OSZTRÁK GAZDASÁGKUTATÓ INTÉZET ELNÖKE: 30 ÉV UTÁN VÉGET ÉRHEK A GLOBALIZÁCIÓ

„30 dicső év után véget érhet a globalizáció” az ukrajnai háború miatt is – véli az Osztrák Gazdaságkutató Intézet elnöke, Gabriel Felbermayr, aki az Augsburgi Allgemeine című lapnak adott interjút erről. Az interjúból a hamburgi Der Spiegel című hetilap idézett. Felbermayr úgy vélekedik, hogy a jelenlegi világgazdasági rendet multilaterális rendszer váltja fel, olyan régiókkal, amelyek önálló gazdasági egységekre bomlanak. Elemzése szerint a világgazdaság földrajzi és gazdasági egységekre bomlik: a transzatlanti egységet az úgynevezett Nyugat alkotja, az Európai Unióval, az Egyesült Államokkal, az Egyesült Királysággal, de ide tartozhat Japán, Dél-Korea vagy Ausztrália is. Emellett helyezkedik el a Kína által uralt térség, az egyre befolyásosabb India, végül pedig – a Felbermayr szerint magát elszigetelni látszó – Oroszország.

„El kell temetnünk az elképzelést a globális piacról” – fogalmaz a nemzetközileg elismert közgazdász. Mint mondja: „a 2008–2009-es pénzügyi válság óta világos, hogy a hiperglobalizálódásnak vége”. Szerinte „legalábbis Donald Trump (volt amerikai elnök) gazdasági háborúja, majd Oroszország (ukrajnai) inváziója óta világos, hogy a világ nyugati és keleti befolyási övezeteit nagy eséllyel újfajta vasfüggöny választja majd el”. Felbermayr figyelmeztet arra is, hogy az ukrajnai háború máris komoly problémákat okoz a nemzetközi kereskedelemben. A közgazdász ellenérzését fejezte ki a német politikai döntéshozatal elmúlt pár évre vonatkozóan. Szerinte „az energiaiparban és a politikában néhány ember rossz döntéseket hozott, ez függést eredményezett Oroszországtól, s ezért a politikáért pedig most az állampolgárok fizetnek meg”.

ERŐSÖDÖTT A KÍNAI GAZDASÁG NÖVEKEDÉSE

A kínai gazdaság növekedése éves bázison számítva 4,8 százalékos ütemre erősödött az idei első negyedévben, az ország egyes részeit sújtó, a koronavírus első megjelenése óta kialakult, legsúlyosabb járványhullám, valamint a nemzetközi helyzetből fakadó bizonytalanságok közepette. A kínai bruttó hazai termék (GDP) éves növekedési üteme megha-

ladta az elemzők által jóslott 4,4 százalékot, és javulást mutatott a tavalyi utolsó negyedévben regisztrált, 4,0 százalékhoz képest. A növekedés üteme azonban még így is a második leggyengébb volt az elmúlt hét negyedévet tekintve, és a harmadik leggyengébb azóta, hogy a kínai gazdaság elkezdett helyreállni a járvány első megjelenését követő zsugorodásból. 2020 első negyedévében a járvány következtében a kínai gazdaság 6,8 százalékkal esett vissza. Kína a világ jelentősebb gazdaságai közül mindazonáltal végül egyedüliként tudott gazdasági növekedést elérni 2020-ban.

Negyedéves összevetésben a kínai GDP 1,3 százalékkal nőtt a tavalyi utolsó negyedévhez képest. Ez az eredmény erősebb volt az elemzők által várt 0,6 százalékosnál, ám a növekedés ütemének lassulását jelezte az október-decemberi, 1,6 százalékhöz viszonyítva.

A statisztikai hivatal közleményében rámutatott: az első negyedévben Kína különféle próbatételekkel került szembe, hiszen a nemzetközi környezet bonyolultabbá és komorábbá vált, miközben belföldön a járvány újabb hulláma bontakozott ki.

Kína az idei évre 5,5 százalékos gazdasági növekedést tűzött ki, ám e cél elérésében az ország számos kihívással áll szemben. A South China Morning Post (SCMP) internetes kiadásában egy vasárnap megjelent cikkben szakértőkre hivatkozva arról írt, hogy Sanghaj a legújabb járványhullám miatti, elhúzódó lezárása akár 2,5-3 százalékkal is lehúzhatja a kínai GDP-t. Kínai, hongkongi és amerikai egyetemek közgazdasági teherjárműforgalmi adatok alapján készítettek egy modellt, és ezt felhasználva számolták ki, milyen hatással lenne a kínai gazdaságra az ország fontos gazdasági és pénzügyi központjának számítós város egy hónapon át tartó lezárása. A számítások csak Sanghaj lezárását vették figyelembe, így a szakértők arra figyelmeztettek, a gazdasági hatás még nagyobb lehet, amennyiben az intézkedések Kína más városait is érintik.

MAGYAR KILÁTÁSOK: ENYHÉN RONTOTTA IDEI GDP-NÖVEKEDÉSI ELŐREJELZÉSÉT A KOPINT-TÁRKI

A Kopint-Tárki mérsékelten, 1 százalékponttal csökkentette idei GDP-növekedési előrejelzését, a tavalyi év végén jelzett 5,0 százalékról 4,0 százalékra – jelentette be Palócz Éva vezérigaz-

Forrás: Boomonline.hu

Palócz Éva, a Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt. vezérigazgatója

gató a kutatóintézet tavaszi konjunktúrajelentésének bemutatásán. Elmondta: az infláció mértéke várhatóan 8,7 százalék lesz 2022-ben az intézet számítása szerint, felfelé mutató kockázatokkal. A legfőbb veszélynek a gyorsuló inflációt nevezte. Jelezte: a prognózisban a háztartási energia és üzemanyagok hatósági árának esetleges eltörlését csak kismértékben vették figyelembe, mivel feltevésük szerint nem valószínű, hogy a világgiazi árakat a kormány „egycsapásra és teljes mértékben” érvényesítené a lakossági árakban. Ugyanakkor a jelenlegi magas világgiazi árak mellett a befagyasztott alacsony hatósági energiaár nem tartható fent a költségvetési kiigazítási kényszer mellett. A befagyasztott árak ugyanis a szolgáltatóknál olyan veszteséggel járnak, amelyet a költségvetésnek előbb-utóbb kompenzálnia kell.

Kitért arra, hogy a költségvetés első kéthavi óriási hiánya miatt az év hátralévő részében nagyon fegyelmezett fiskális politikára lesz szükség, ami akár további állami beruházások elhalasztásával, illetve a lakossági ártámogatások mértékének az újragondolásával járhat. Ugyanakkor, az államháztartási hiány és az államadósság relatív mutatóját a vártnál magasabb folyó áras GDP jelentősen javítja, a várhatóan magas GDP deflátor következtében. A kamatok és hozamok jelentős emelkedése miatt az államadósság finanszírozása jócskán meg fog drágulni – jelezte. A Kopint-Tárki szerint ha a havi hiányt sikerül átlagosan 250-300 milliárd forint körül tartani, akkor az idei év „megúszható” 4000-4500 milliárd forint körüli deficittel, ami pénzforgalmi szemléletben a GDP közel 7 százaléka, az ESA hiány pedig 6,5 százalék lehet.

A magyar gazdaságot ahogy az euróövezeti, és globális gazdaságokat is ugyanazok a gondok sújtják, a különbség a mértékekben van – mondta, hozzátéve: az előrejelzések bizonytalansága jelentős. Az idei GDP-re a növekedés szerkezete adhat biztató kilátásokat, az ipari termelés idén 4 százalék körül nőhet, és az építőiparban is „van potenciál”. Palócz Éva ismertette, hogy a külkereskedelemre mint megbízható növekedési tényezőre az idén nem lehet számítani. Az látszik, hogy ikerdeficit van kialakulóban, a folyó fizetési mérleg negatívvá válása és a költségvetési mérleg romlása miatt, a folyamat már évek óta tart. 2022-ben a GDP 5 százalékát is meghaladhatja folyó fizetési mérleg hiánya, a folyó- és a tőke-mérleg együttes hiánya pedig 3 százalék fölé emelkedhet az intézet szerint.

NEGYVEN ÉVES CSÚCSON AZ INFLÁCIÓ NÉMETORSZÁGBAN ÉS AZ USA-BAN

Németországban márciusban éves bázison az előrejelzéseknek megfelelően 7,3 százalékos, több mint negyven éve a legmagasabb infláció alakult ki a német szövetségi statisztikai hivatal, a Destatis keddi jelentése szerint. Februárban 5,1 százalékkal emelkedtek a fogyasztói árak. A márciusi német infláció ezzel elérte a német egyesülés utáni csúcsát. Az újraegyesülés előtt pedig, az egykori Német Szövetségi Köztársaságban legutóbb 1981 őszén volt az infláció hasonlóan magas. Az Egyesült Államokban márciusban a februári 7,9 százalékról a 8,4 százalékos piaci várakozást meghaladó 8,5 százalékra emelkedett a fogyasztói árak éves emelkedésének a mértéke, ami 1981 decembere óta a legmagasabb inflációs ráta – a washingtoni kereskedelmi minisztérium statisztikai intézete, a Bureau of Labor Statistics (BLS) keddi jelentése alapján.

AZ UKRÁN HÁBORÚ KÖVETKEZMÉNYE: nem értékelik Oroszországot a hitelminősítők

Ukrajna lerohanása nemcsak emberi, társadalmi katasztrófával jár, de a gazdasági károk is monumentálisak lesznek. A tényleges mértéket ma még nehéz megjósolni. A legújabb jelek súlyos fennakadásokat jelezhetnek az adósságtörlesztésben, az energiahordozóknál, és Oroszország hitelminősítése is leállt – derül ki az MTI-hírekből.

NEMZETKÖZI HITELMINŐSÍTŐK: VISSZAVONTÁK OROSZORSZÁG BESOROLÁSAIT

Oroszország hírek szerint dollár helyett rubelben fizette ki április elején két lejáró kötvénykötelezettségét, ami az eredeti kötvényszerződés fizetési feltételeinek megváltoztatását jelenti. Ez csődeseménynek minősülhet, ha a május 4-ig tartó türelmi időszak végéig a helyzet nem rendeződik – áll a Moody's Investors Service állásfoglalásában. A nemzetközi hitelminősítő hangsúlyozta: a szóban forgó kötvények szerződésai nem nyújtanak lehetőséget arra, hogy a törlesztéseket dolláron kívül bármilyen más valutában teljesíteni lehessen.

A 2018 után kibocsátott eurokötvények bizonyos feltételekkel megengedik Oroszor-

szágnak, hogy rubelben teljesítse az egyes részletek törlesztését. A 2018 előtti kötvények azonban vagy nem tartalmazzák ezt a záradékot, vagy csak más keményvalutában, a dollár mellett euróban, fontban vagy svájci frankban engedik a fizetéseket, és az érintett, 2022-es, illetve 2042-es lejáratú két kötvény ebbe a kategóriába tartozik – írja a Moody's.

A cég már a múlt hónap végén visszavonta Oroszország hitelminősítési osztályzatait. A Moody's március 31-én Londonban bejelentette, hogy a döntés az orosz kormány összes adósminőségi besorolására, valamint a Moody's által eddig minősítéssel ellátott szub-szuverén oroszországi entitások – köztük Moszkva, Szentpétervár és többtucatnyi oroszországi terület – külön osztályzatára vo-

natkozik. A Moody's egyben visszavonta az Oroszországban tevékenykedő kereskedelmi adósok helyi valutában és devizában fennálló kötelezettségeinek besorolási országplafonját, vagyis azt a felső osztályzati korlátot, amely határt szab e vállalatok minősítésének. A Moody's a visszavonásig nagyon magas adóskockázatot jelző „Ca” államadós-osztályzattal tartotta nyilván Oroszországot.

Ugyancsak visszavonta oroszországi osztályzatait egy másik nagy nemzetközi hitelminősítő, a Fitch Ratings is, közölve, hogy döntését az ukrajnai háború miatt Oroszország ellen hozott EU-szankciók alapján hozta. Az Európai Unió március 15-én jelentette be, hogy megtiltja hitelminősítői osztályzatok érvényben tartását oroszországi jogi személyekre, vállalatokra és egyéb entitásokra. A Fitch legutóbbi orosz államadós-besorolása „C” volt. Ez az osztályzat a Fitch azon megítélését tükrözte, hogy Oroszország államadóság-törlesztési csődesemény küszöbén áll.

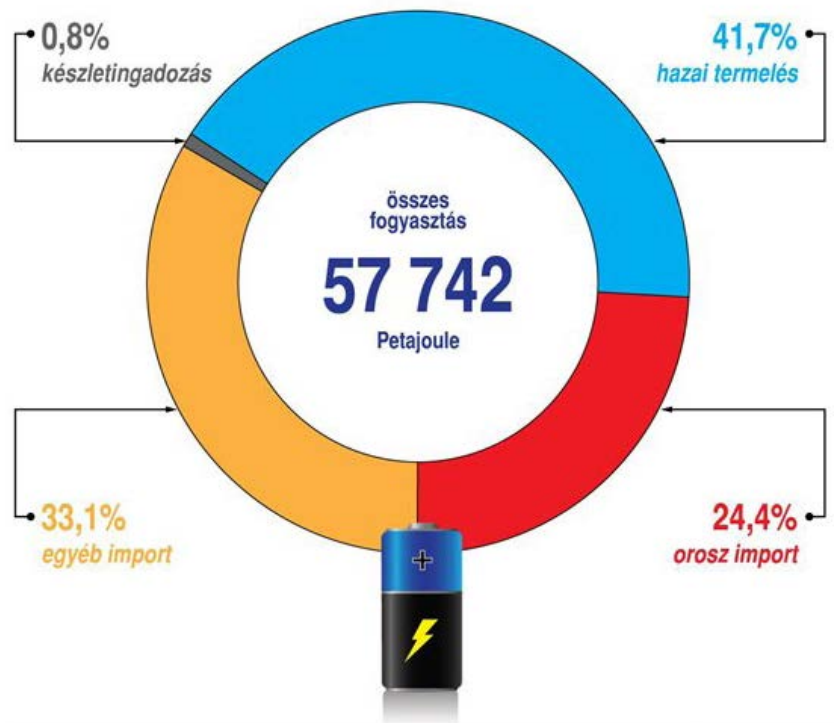
A harmadik globális hitelminősítő, az S&P Global Ratings először részleges devizaadóság-törlesztési csődhelyzetet jelző „SD” (Selective Default) szuverén adósszinttel látta el Oroszországot, szintén arra hivatkozva, hogy Oroszország rubelben fizette dollárban denominált eurokötvényeinek április elején esedékessé vált törlesztéseit. Az S&P az intézkedés után erről a csődeseményt jelző besorolási szintről ugyancsak visszavonta oroszországi besorolásait az EU-szankcióknak megfelelően.

PUTYIN: FENNAKADÁSOK AZ OROSZ ENERGHORDOZÓK KIFIZETÉSÉBEN

Fennakadások keletkeztek az orosz energiahordozók exportszállításaiért történő fizetésben – jelentette ki Vlagyimir Putyin orosz elnök az olaj- és gázipar helyzetéről tartott kormányzati tanácskozáson. „Az orosz energiahordozók exportjáért történő fizetésben fennakadások vannak. A legbarátságtalanabb országok bankjai késleltetik a kifizetések átutalását” – mondta Putyin.

Bejelentette, hogy az orosz kormányservek közös munkacsoportot hoznak létre az energiaexport elszámolásával kapcsolatban. Emlékeztetett arra, hogy Oroszország feladatként tűzte ki az energiakereskedelemben az áttérést a nemzeti fizetőeszközre, az eurótól és a dollártól történő eltávolodás érdekében. „A legfontosabb feladat az, hogy valutapiacunkat felkészítsük erre az átállásra, hogy bármilyen külföldi valuta a szükséges mértékben szabadon átváltható legyen orosz rubelre” – nyilatkozott Putyin. „Ismétlem: a megbízha-

Az Európai Unió energiafogyasztásának forrásai (2020, százalék)

Forrás: Eurostat / MTVA Sajtóarchívum / MTI | | www.mti.hu

atlan, kompromittált valuták és joghatóságok elutasítása stratégiai cél hazánk pénzügyi és gazdasági biztonsága szempontjából, és fontos a külkereskedelem fenntartása és növelése, a stabil kapcsolatok kialakítása érdekében az olyan kiszámítható partnerekkel, akik hűek a szavukhoz, értékelik üzleti hírnevüket és tisztában vannak döntéseik következményeivel” – fogalmazott az orosz elnök.

Putyin március 31-én rendelte el a rubeleszámolásra történő áttérést az Oroszországgal szemben „barátságtalan” országokkal folytatott földgázkereskedelemben. Az április 14-i kormányzati tanácskozáson az elnök azt hangoztatta, hogy Oroszországnak fel kell gyorsítania az infrastrukturális projekteket, hogy a ma nyugatra irányuló olaj- és gázszállítmányokat átírányíthassák az ígéretes déli és keleti piacokra. Mint mondta, az orosz hatóságoknak, valamint a kőolaj- és gázipari vállalatoknak közösen kell megtervezniük az export-infrastruktúra bővítését az Afrikába, Latin-Amerikába és az ázsiai-csendes-óceáni térségbe történő szállítások érdekében.

Új kőolaj- és gázvezetékek építését szorgalmazta a nyugat- és kelet-szibériai mezőkről, valamint a sarkvidéki és távol-keleti orosz kikötők olajátrakodási kapacitásának kiépítését. Hangsúlyozta az északi-tengeri útvonal fontosságát is.

Forrás: European Parliament

Ursula von der Leyen,
az Európai Bizottság
elnöke

„Noha a tagországi vezetők megpróbálták kompromisszumot találni a megugró energia-költségek kezelésére, de nem sikerült megállapodniuk a gáz és az elektromos áram árplafonjairól”

Forrás: Unión Europea en Perú

Charles Michel,
az Európai Tanács elnöke

„A közös gázbeszerzésre irányuló mechanizmus létrehozásáról szóló megállapodás fontos döntés, mivel az ukrajnai háború energiaárakra gyakorolt negatív hatása egész Európában érezhető”

Elrendelte az orosz energiastratégia tervezési horizontjának 2050-ig történő kiterjesztését. Putin szerint a dokumentumot szeptember 15-ig, a kőolaj- és gázszállítási infrastruktúra fejlesztésének hosszútávú tervét pedig június 1-jéig kell jóváhagynia a kormánynak. Utasítást adott arra is, hogy az orosz energetikai vállalatok számára szükséges berendezések gyártására közös megrendelési csomagokat alakítsanak ki, valamint hogy a gáz- és petrokémiai iparban az év végéig a külföldi szabványosítási és tanúsítási rendszerekről az oroszra térjenek át.

Az orosz energiastratégiának az elnöki elképzelés értelmében ki kell terjednie az orosz régiók vezetékes gázellátásának maximális szintre emelésére, a gazdaság megfizethető üzemanyaggal ellátására, valamint az energiaexport déli és keleti irányú diverzifikálására.

VON DER LEYEN: AZ EU AZ ENERGIAHORDOZÓK KÖZÖS BESZERZÉSÉBEN EGYEZTET MEG

Az EU vezetői beleegyeztek a gáz, a cseppfolyósított földgáz (LNG) és a hidrogén közös vásárlásába, annak érdekében, hogy lenyomják a fogyasztói árakat – közölte az Európai Bizottság elnöke Brüsszelben, a tagállamok vezetőinek kétnapos csúcstalálkozóját követően. Ursula von der Leyen az Európai Tanács elnökével, Charles Michellel közösen tartott sajtóértekezletén azt mondta, hogy az energiahordozók közös vásárlásával az EU ki fogja használni kollektív alkuerejét.

„Ha a gázpiacot nézzük, a globális vezetékes gázpiac 75 százalékát az európai adja. Tehát óriási vásárlóerőnk van” – hívta fel a figyelmet Ursula von der Leyen. Ahelyett, hogy a tagállamok túllicitálnák egymást, és azáltal megemelnék az árakat, összevonják a keresletet – tette hozzá. Véleménye szerint eljött az idő, hogy az EU felülvizsgálja az európai uniós energiapiac felépítését, továbbá infrastrukturális fejlesztésekre van szükség a tárolókapacitás bővítésére. Elmondta, noha a tagországi vezetők megpróbálták kompromisszumot találni a megugró energiaköltségek kezelésére, nem sikerült megállapodniuk a gáz és az elektromos áram árplafonjairól. Az erre vonatkozó javaslatát az Európai Bizottság májusban mutatja be – közölte.

A tagországok vezetői támogatták az Európai Bizottság azon terveit, amelyek kötelező gáz-tartalék létrehozását írják elő a tagállamoknak a jövő téli energiaellátás biztosítására és a növekvő költségek kezelésére. „Ez lesz az ellátási zavarok elleni biztosítékunk” – fogalmazott. Kérdésre válaszolva azt mondta, Spanyolország és Portugália „különleges elbánásban” részesül az EU energiapiacán, hogy meg tudjanak birkózni

az elszabadult villamosenergiaárakkal. Magyarzata szerint az Ibériai-félsziget „nagyon különleges” helyzetben van, mert a két ország energiamixében nagy a megújuló energia aránya, de „nagyon kicsi az összekapcsoltság” az uniós többi országával. Emlékeztetett: megállapodásra jutottak Joe Biden amerikai elnökkel arról, hogy az Egyesült Államok és az Európai Unió új partnerséget hoz létre, hogy csökkentse Európa függőségét az orosz energiahordozóktól.

Washington vállalta, hogy a nemzetközi partnerekkel együttműködve már az idén legalább 15 milliárd köbméternyi cseppfolyósított földgáz szállítást (LNG) biztosítja az európai piac számára. Az Európai Bizottság pedig kötelezettséget vállalt arra, hogy együtt fog működni az uniós tagállamokkal, hogy legalább 2030-ig stabil, évente mintegy 50 milliárd köbméter keresletet biztosítson az amerikai LNG-termékek iránt – közölte von der Leyen.

Charles Michel, az Európai Tanács elnöke a közös gázbeszerzésre irányuló mechanizmus létrehozásáról szóló megállapodást fontos döntésnek nevezte, mivel az ukrajnai háború energiaárakra gyakorolt negatív hatása egész Európában érezhető.

Alexander de Croo belga miniszterelnök az EU-csúcstról távozva adott nyilatkozatában üdvözölte a közös energiabeszerzésre irányuló mechanizmus létrehozást, amely véleménye szerint fontos előrelépés az energiaellátás zavarainak elhárítását célzó, tagországok közötti együttműködés szempontjából. Áttörésnek nevezte azt a megállapodást, amely szerint az Európai Bizottság javaslatot dolgoz ki az energiahordozók árplafonjának meghatározására az energiaiparral együttműködve.

Olaf Scholz német kancellár közölte, hogy Németország és más tagállamok rendkívül kétkedők az árszabályozással kapcsolatban. Azt mondta, a téma még visszakerül a következő tanácsülések asztalára. Emmanuel Macron francia elnök elégedettségét fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy az Európai Bizottság felhatalmazást kapott a közös energiabeszerzés megszervezésére. Véleménye szerint a közös és hosszú távú szerződés a legjobb eszköz a gázárak csökkentésére. Fontosnak nevezte az energiadiverzifikációt, aminek érdekében már most meg kell kezdeni a tárgyalásokat az olyan potenciális ellátókkal, mint Norvégia, az Egyesült Államok, vagy Katar. Mario Draghi olasz miniszterelnök szerint Európának most van lehetősége arra, hogy közös fellépéssel hatékonyan korlátozza a gázárakat. Azt is elmondta, hogy az Európai Bizottság májusban bemutatni tervezett energetikai stratégiájában szerepelnie kell a villamosenergia árának a gázáraktól való függetlenítésének.

Nem használjuk fel még mindig hatékonyan az adatokat

Az adatokba történő befektetések térülhetnek meg a legjobban a következő két évben – ez az egyik legfőbb következtetése a KPMG „The Data Imperative” kutatásának. Ezért át kell gondolni az adatmenedzsment stratégiát, hogy profitáljunk az elmúlt két év digitális befektetéseiből. A pandémia alatt ez a terület háttérbe szorult, a vállalatok inkább a digitális átalakulásra összpontosítottak. Pedig ez egy igazi kincsesbánya lehet...

Napjaink összekapcsolódó technológiai, a kommunikáció és a médiafüggő kultúra hihetetlen mennyiségű adatot generálnak. A vállalkozások számára ezek az adatok nyitnak kaput ügyfeleik megértése és kiszolgálása felé egy olyan világban, ahol a testreszabás a sikerhez vezető kezdő lépés. A betekintés ezekbe az adatokba az új piaci jutási stratégiák kialakításában, új bevételi lehetőségek felfedezésében és a piaci részesedés növelésében is segíthet.

A pandémia idején számos szervezet számára az elsődleges cél a túlélés volt. Az ügyfelek további kiszolgálása érdekében fel kellett gyorsítani a digitális átalakulást. Eközben az adatvagyonra megfelelő karbantartására, adatmenedzsment fejlesztésekre kevesebb figyelem jutott, a két területre ugyanis a tapasztalatok szerint legtöbbször nem lehet egyformán összpontosítani.

A KPMG a HFS Research közreműködésével több mint 300 iparági vezető válaszait elemezte Észak-Amerikából, Európából és Ázsiából, hogy még jobban átlássa, megértse az adatvagyon helyzetét, szerepét a technológia, a média és a telekommunikáció (TMT) világában. A kutatás nemcsak az átfogó adatstratégia kihívásaira és megvalósításának lehetőségeire világít rá, hanem az annak révén elérhető nyereségekre is.

seégeire világít rá, hanem az annak révén elérhető nyereségekre is.

HIÁNYZIK A CÉGSZINTŰ ADATSTRATÉGIA

A KPMG „The Data Imperative” eredményei azt mutatják, hogy a megkérdezettek 57 százalékának nincs határozott, cégszintű adatstratégiája. Amikor a következő 12-24 hónap adatfelhasználásáról kérdezték, a cégek képviselőinek 73 százaléka egyetértett abban, hogy az elmúlt időszak a túlélésről szólt – legtöbbször nem volt ideje átgondolni, milyen lehetőségek rejlenek az általuk termelt adatokban.

A válaszadóknak mindössze az egyharmada véli úgy, hogy cégük teljesen kiaknázza az adatvagyonban rejlő lehetőségeket. 48 százalék gondolta úgy, hogy szervezetük átalakulási erőfeszítései előrébb valók az adatok bevetésénél, és mindössze 11 százalékuk helyezte az adatok munkára fogását a digitális átalakulás elé. Ugyanakkor a megkérdezettek háromnegyede hisz abban, hogy a vállalat adatainak hatékony felhasználása radikálisan megváltoztathatja az üzleti modellt. Saját szervezete érettségét egyébként kevesebb mint 10 százalék értékeli világszínvonalúnak az adatok

hasznosítása, az adatmenedzsment, az architektúra, adatminőség és a szabályozás terén.

Az elmúlt két év monumentális változásai során kevés iparág tette magáévá olyan mértékben a digitális átalakulást és szolgáltatásnyújtási modellt, mint a TMT szektor – ennek köszönhetjük az otthoni munkavégzéshez és tanuláshoz kötődő átalakulások nagy részét. Az adatokat ugyanakkor még gyakran nem veszik be az egyenletbe. A szektor válaszadóinak 46 százaléka egyetértett abban, hogy a pandémia megakasztotta a folyamatot, és a felhőszolgáltatásokra terelte a figyelmet.

A TMT szektor vállalatai egyébként komoly kihívásokkal szembesülnek, amikor strukturált és strukturálatlan adatokkal, különböző adatforrásokhoz való megosztott hozzáféréssel, vagy adatmodernizációval foglalkoznak, miközben az ideális applikációt keresik üzleti céljaik megvalósításához. „A következő két évben az adatok és a digitális érettség terén is jelentős fejlődésre számíthatunk, a két terület szorosan egymás mellett halad majd felfelé, ehhez azonban koncentrált figyelemre és beruházásokra lesz szükség” – értelmezte a kutatá-

si eredményeket Nyári Dániel, a KPMG menedzsere.

A LEGJOBB BEFEKTETÉS

A KPMG elemzése szerint a TMT szektor vállalatvezetői az alacsony kihasználtság és a stratégia hiánya ellenére úgy vélik: az adatokba irányuló befektetéseik jó úton járnak. Az kétségtelen, hogy az olyan cégek, amelyek többet költenek az ilyen beruházásokra, nagyobb bevételnövekedést könyvelhetnek el, mint az alacsonyabb szinteken befektetők.

Az ügyfélszolgálat, a kiberbiztonság, a tehetségmenedzsment és a háttérfunkciók területén a szektor vállalatainak több mint fele számít arra, hogy 25 százalékos beruházási többlet esetén legalább 4 százalékkal nő a hatékonyság. A válaszadók 39 százaléka szerint a következő 12-24 hónapban az adatokba történő befekte-

tések térülnek meg a legjobban. Az adatok hatékony felhasználása kulcsszerepet játszik a pénzügyi mutatók javításában, köztük a tőkearányos megtérülés, az árbevétel és a nyereség terén a következő két év során.

„Nem a befektetések elmaradása okozza ugyanakkor az adatvagyon alacsonyabb mértékű kiaknázását – a cégeknek elsősorban a fókuszra, a prioritásokra

TÖBB MINT 300 VÁLLALAT

A KPMG a HFS Research közreműködésével több mint 300 iparági vezető válaszait elemezte Észak-Amerikából, Európából és Ázsiából, hogy még jobban átlássa, megértse az adatvagyon helyzetét, szerepét a technológia, a média és a telekommunikáció (TMT) világában.

érdemes nagyobb figyelmet fordítaniuk. A lényeg: el kell kezdeni alapvető vállalati képességként kezelni az adatstratégiát. Az adatok átfogó, stratégiai szintű kiaknázása egyértelműen értéknövelő a vállalatok számára” – fogalmazott Nyári Dániel.

EGÉSZEN A FELHŐKIG

A KPMG által megkérdezett cégvezetők több mint 80 százaléka úgy gondolja, hogy a következő egy-két év során a hatékony adathasználat felgyorsíthatja a digitális átalakulásukat. A többség abban is egyetértett, hogy az adatok kiaknázásához a felhőszolgáltatások jelenthetik a kulcsot – a cloud lehet a kritikus pénzügyi és operációs adatok tárhelye, és az innovatív adathasználat segíthet a cégeknek az új termékek és szolgáltatások digitális piacrajuttatásában.

KPMG

A világvárvány okozta bizonytalanság nehezítheti a generációváltást

A Covid-19 világvárvány kettős hatással volt a következő generáció tagjaira a családi vállalkozásban való részvétel szempontjából – derül ki a PwC globális kutatásából. Míg az utódok 43%-a elkötelezettebb lett a vállalkozás iránt és jobban bevonódik a cég működésébe mint a pandémia előtt, addig a jelenlegi generáció tagjai nehezebben adják át az irányítást a várvány okozta bizonytalan gazdasági helyzetben.

A PwC globális felmérésében a családi vállalkozások következő generációs tagjai számoltak be a legfontosabb prioritásairól és az előttük álló kihívásokról. A kutatásban megkérdezettek közel fele (43%) nyilatkozott úgy, hogy elkötelezettebbnek érzi magát a vállalkozás iránt, és aktívabban részt vesz a szervezet életében, mint a világvárvány előtt. A válaszadók 56 százaléka úgy véli, hogy a családtagok közötti, vállalkozással kapcsolatos kommunikáció a világvárvány alatt fokozódott.

A CSALÁDI VÁLLALKOZÁSOK VEZETŐI VONAKODNAK ÁTADNI A STAFÉTÁT

Úgy tűnik azonban, hogy a pandémia okozta bizonytalanság miatt a jelenlegi generáció kevésbé hajlandó átadni az irányítást,

és a következő generáció tagjai számára is nehezebbé vált az érvényesülés. A 2019. évi felmérés során az utódok 48% mondta azt, hogy jelentős belső feladatokat kapnak, most mindössze 28%-uk nyilatkozott így.

A válaszadók több mint fele (57%-a) szerint a jelenlegi generáció vonakodása a nyugdíjba vonulástól szintén nagy kihívást jelent a fiatalabb nemzedék számára. A következő generáció tagjainak 39%-a tapasztalt ellenállást a vállalkozáson belül a változások elfogadásával szemben. Pozitív fejlemény azonban, hogy a családi vállalkozások 61%-a rendelkezik utódlási tervvel, és a megkérdezettek 39%-a részt is vett ennek kidolgozásában.

Polacsek Csaba, a PwC Magyarország Üzleti tanácsadás üzletágának cégtársa az utódlási nehézségek kapcsán hozzátette: „A tapasztalatok alapján hazánkban

átlagosan minden harmadik cég elbukik a generációváltáskor. Ennek egyik oka, hogy Magyarországon csak a rendszerváltást követően indultak az első családi cégek, így nem áll rendelkezésre minta és tudás az átadásra. Ráadásul itthon általában kisebbek a családi vállalkozások mint Nyugat-Európában, ami azzal is jár, hogy jóval több feladat hárul az alapító tulajdonosra, nincs kapacitás strukturált irányításra, így a sikeres átadás is sokkal esetlegesebb.”

A GENERÁCIÓVÁLTÁS ÚJ PERSPEKTÍVÁT HOZHAT

A PwC nemrégiben a családi vállalkozások tulajdonosainak jelenlegi generációját is megkérdezte, és bár sok téren egyetértenek a következő generáció tagjaival, van néhány figyelemre méltó különbség. Mind-

két generáció a növekedésre összpontosít, ugyanakkor a jelenlegi generációnak csak a fele gondolja úgy, hogy vállalkozásának felelőssége van az éghajlatváltozás és annak következményei elleni küzdelemben, szemben az utódok közel háromnegyedével. A következő generáció tagjainak hasonlóan magas aránya (76%) véli úgy, hogy vállalkozása aktívan segíti a helyi közösséget, míg a jelenlegi vezetők alig több mint fele (54%-a) gondolja ezt. A generációk között némi digitális szakadék is megfigyelhető. A következő generáció tagjainak 42%-a és a jelenlegi generáció 38%-a véli úgy, hogy vállalkozása erős digitális képességekkel rendelkezik, de az utódok egyharmada szerint a jelenlegi generáció nincs teljesen tisztában a digitalizáció lehetőségeivel és kockázataival a vállalkozásában.

„Az alapító tulajdonos szerepe sokszor a vevői és szállítói kapcsolatok biztosítása, a cégen belül és az üzleti partnereknél is nagy tekintélye van, ami nem változtatható meg egyik napról a másikra. Egy cég csak akkor adható át sikeresen, ha tudatos, fokozatos az átmenetre való felkészülés mindkét generáció részéről. Ha ez nem kezdődik meg időben, akkor a második generáció már lehet, hogy egy másik terület irányába indult, a váltás idejére már 8-10-15 év tapasztalattal felépít egy másik karriert

és nem tér vissza a családi vállalkozásba” – világít rá még egy fontos átadási nehezítő aspektusra a PwC szakértője.

VAN MÉG TÉR A NŐI VEZETŐK HELYZETBE HOZÁSÁRA

A felmérés arra is rámutat, hogy sok családi vállalkozásnak jót tenne, ha nagyobb figyelmet fordítana a következő generáció férfi és női tagjainak egymáshoz viszonyított szerepére. A következő generáció megkérdezett női tagjai közül jóval kevesebben, 43%-uk tölt be vezető szerepet, szemben a férfi válaszadók 59 százalékával. Az üzleti növekedés, mint fő prioritás elérésében a

A FELMÉRÉSRŐL

A PwC Global NextGen Survey 2022 globális piaci felmérésben a családi vállalkozások következő generációs tagjai számoltak be a legfontosabb prioritásairól és az előttük álló kihívásokról. A globális felmérésben 68 országból több mint ezer válaszadó vett részt. Az online felmérés 2021. október 8. és december 12. között készült.

nőknek mindössze fele (53%) vesz aktívan részt, szemben a férfiak 69%-ával.

Polacsek Csaba szerint a családi vállalkozások jó jelzői a globális gazdaságnak, és felmérésünk eredményei biztatóak e tekintetben. A családi vállalkozások következő generációja érzékeli az ESG (Environment (környezet), Social (társadalom), Governance (vállalat vezetés/irányítás) és a növekedés közötti létfontosságú kapcsolatot. Készek tanulni, alkalmazkodni és nagyobb szerepet játszani mind a vállalkozásuk, mind a családjuk jövőjének alakításában. A következő generáció elkötelezettségét látva bizhatunk egy fenntartható növekedésre épülő jövőben.

Ötéves csúcsra jutott a vállalati felvásárlások értéke tavaly Közép- és Kelet-Európában

Öt éve nem volt olyan magas a közép- és kelet-európai régióban az összeolvadási és felvásárlási (M&A) ügyletek értéke, mint tavaly – derül ki a Mazars pénzügyi tanácsadó és a Mergermarket közös ideai tanulmányából.

A tanulmány szerint az ügyletek száma 32 százalékkal 889-re, értékük 41 százalékkal 67 milliárd euróra nőtt. A régió 2021-ben is megőrizte vonzerejét. Magyarországon összesen 40 nyilvános M&A tranzakciót bonyolítottak le 549 millió euró összértékben tavaly – idézi az MTI a tanulmányt.

Felhívták a figyelmet arra is, hogy az ukrain invázió alaposan átrajzolja majd a

térség realitásait. A határokon átnyúló M&A tranzakciók volumene és értéke (Oroszországot is beleszámítva) 36 százalékkal nőtt, és elérte a 32,5 milliárd eurót, ami 2016 óta a legmagasabb éves tranzakciós érték. Az ügyletek száma 371 volt, 34 százalékkal több a megelőző évnél.

Magyarországgal kapcsolatban a jelentés kiemeli, hogy a piaci környezet ellentmondásos, a befektetések helyzete „nem mindig könnyű”, a kormány visszaállamosított néhány korábban privatizált céget, és az M&A ügyleteket nem fogadják tárt karokkal. A „keleti nyitás” politikája keretében a kormány Kínával törekszik szorosabb kapcsolatra, és ösztönzi a kínaiak részvételét a nagy zöldmezős projekteken. Gál Balázs, a Mazars Tanácsadási Üzletágának vezetője kiemelte: Magyarországon a kö-

zepas ügyletek száma lecsökkent, néhány nagy és rengeteg kisebb, induló vállalkozásokat és korai növekedési fázisban lévő cégeket érintő tranzakció jellemzi a piacot.

A régióban változatlanul négy ország uralta a piacot: Lengyelország (192 ügylettel, 12 milliárd euróval), Oroszország (146), Ausztria (119) és a Cseh Köztársaság (86). Az ügyletek értékét illetően, Oroszország végzett az első helyen, 20,4 milliárd euróval, ami 15 százalékos növekedés 2020-hoz képest. Ausztriában 33 százalékkal 12,9 milliárd euróra nőtt a tranzakciók értéke. Csehországban az érték az előző évi négyszeresére, 10,3 milliárd euróra nőtt, de ez nagyrészt egy technológiai megatranzakciónak köszönhető. Lengyelországban 10 százalékkal 10,1 milliárd euróra nőtt az érték.

A világ legboldogabb országai 2022-ben

Tizedik alkalommal publikálta az ENSZ az úgynevezett Világboldogsági Jelentést, amely az állampolgárok általános közérzete alapján rangsorolja a világ 150 országát- idézi a CNN-t a 24.hu. Magyarország az 51. a listán, ezzel nyolc helyet csúszott vissza a tavalyi 43. pozícióhoz képest.

John Helliwell, a jubileumi kiadás egyik szerzője arról beszélt, az egyik legnagyobb meglepetés volt számukra, hogy a jóindulattal kapcsolatos három kérdés mindegyikében jelentősen nőtt globális szinten is a pozitív válaszok aránya. Azaz az emberek jóindulatúbbak, mint egy évvel korábban voltak.

Így egyre többen adakoznak, segítenek idegeneknek vagy állnak önkéntesnek. Az ukrajnai háború árnyékában pedig mindez még inkább felértékelődik, még akkor is, hogy ha az adatok 2021-re vonatkoznak. (Ukrajna egyébként 96., Oroszország 80. a listán.)

Ami a rangsort illeti, immár zsinórban ötödik éve Finnország a világ legboldogabb országa, de általánosságban egész Észak-Európa jól teljesített: Dánia a második, Izland a harmadik, Svédország és Norvégia pedig a hetedik és nyolcadik helyet foglalják el. Az elemzők szerint ennek hátterében a magas várható élet-

tartam, a magas egy főre jutó GDP, a szociális támogatások jelentős mértéke, a korrupció alacsony rátája, a társadalmi bizalom, az egymásra való odafigyelés, a kulcsfontosságú döntések meghozatalában rendelkezésre álló szabadság is közrejátszik.

A tizedik Világboldogsági Jelentés pozitívuma még az is, hogy a koronavírus-járvány miatt egyre kevesebben stresszelnek. Általánosságban elmondható, hogy a fiatalabb korosztály kevésbé elégedett az életével, a 60 év felettek körében viszont nagyobb az elégedettség.

Boldogságindex (2019–2021)

A World Happiness Report 2022-ben 146 országot rangsorolt az egy főre jutó GDP és a várható egészséges élettartam alapján. A tanulmányhoz továbbá globális felmérések öt tényezőjét is alapul vették, amelyekben a résztvevők egy tizes skálán értékelték, hogy mekkora társadalmi támogatásra számíthatnak, ha bajba kerülnek, mekkora szabadságot élveznek életük fontos döntéseiben, mennyire érzik korrumpotnak a társadalmat, amiben élnek, mennyire gondolják nagylelkűnek magukat és mennyire látják borúsán a jövőt.

*2019-es felmérés adatai

ÚJ JAVASLATOK a fenntartható termékek normává tételére

Új javaslatcsomagot terjesztett elő az Európai Bizottság azzal a céllal, hogy a fenntartható termékek normává váljanak az EU-ban, fellendítse a körforgásos üzleti modelleket, és támogassa a fogyasztók zöld átállásban vállalt szerepét.

A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervnek megfelelően a Bizottság új szabályokat javasol annak érdekében, hogy az uniós piacon forgalmazott szinte valamennyi fizikai áru környezetbarát, körforgásos jellegű és energiahatékonyabbá váljon teljes életciklusa során.

A Bizottság új stratégiát terjesztett elő a *textíliák tartósabbá, javíthatóvá, újrahasználatosává és újrafeldolgozhatóvá tétele*, a gyors divat, a textilhulladék és az eladatlan textíliák megsemmisítése elleni törekvés, továbbá annak biztosítása érdekében, hogy a textiltermékek előállítására a munkavállalói jogok teljes körű tiszteletben tartása mellett történjen.

A harmadik javaslat célja az *építési termékek belső piacának* fellendítése, valamint hogy a hatályos szabályozási keret alkalmassá tegye az épített környezetet a *fenntarthatósági és éghajlat-politikai célkitűzések* teljesítésére.

Végezetül a csomag új szabályokat javasol a *fogyasztók zöld átállásban való szerepvállalásának növelésére* annak érdekében, hogy a fogyasztók tájékozottabbak legyenek a termékek környezeti fenntarthatóságával kapcsolatban, és fokozottabb védelemben részesüljenek a „zöldrefestéssel” szemben.

Ezekben a javaslatokban a Bizottság ismerteti azokat az eszközöket, amelyek

segítségével az uniós gazdaság valóban körforgásos gazdasággá válhat, azaz nem lesz kiszolgáltatva az energia és az erőforrások rendelkezésre állásának, ellenállóbb lesz a külső sokkhatásokkal szemben, valamint tiszteletben tartja a természetet és az emberi egészséget. A javaslatok a környezettudatos tervezésre vonatkozó hatályos uniós szabályok sikerére építenek, amelyek figyelemre méltó csökkenést értek el az uniós energiafogyasztásban, és jelentős fogyasztói megtakarításokat eredményeztek. A meglévő környezettudatos tervezési követelményeknek köszönhetően csak 2021-ben 120 milliárd euró maradt a fogyasztók zsebében. A szabályok hatására emellett 10%-kal lett alacsonyabb az éves energiafogyasztás a hatályuk alá tartozó termékek esetében. 2030-ra az új keret 132 millió tonna primerenergia-megtakarítást eredményezhet, ami nagyjából 150 milliárd m³ földgáznak felel meg, azaz majdnem egyenértékű az orosz gáz uniós importjával.

ÚJ NORMA: A TERMÉKEK FENNTARTHATÓSÁGA

A *fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló rendeletre irányuló javaslat* a terméktervezéssel foglalkozik, mely szakasz akár 80%-ban

A FOGYASZTÓK JOGOS ELVÁRÁSA

„Az európai fogyasztók jogosan várják el, hogy környezetbarát és tartósabb termékek

álljanak rendelkezésükre. A nagyobb fokú fenntarthatóság és erőforrás-hatékonyság azt is jelenti, hogy ellenállóbbak leszünk az ipari ellátási láncokban válságok idején jelentkező esetleges zavarokkal szemben. Az egységes piacon rejlő potenciál kiaknázása, a digitális eszközök lehető legteljesebb kihasználása és a piacfelügyelet javítása révén maximalizáljuk a vállalkozások és a fogyasztók lehetőségeit. A nagyobb erőforrás- és energiahatékonyság mindenekelőtt az építőiparban és a textilágazatban teremt majd Európa-szerte munkahelyeket a magasan képzett munkaerő számára” – nyilatkozott Thierry Breton, a belső piacért felelős biztos.

is meghatározza, hogy egy adott termék életciklusa során milyen hatást gyakorol a környezetre. Új követelményeket állapít meg annak érdekében, hogy a termékek tartósabbá, megbízhatóbbá, újrahasználatosabbá, korszerűsítendővé, javíthatóvá, könnyebben karbantarthatóvá, felújíthatóvá és újrafeldolgozhatóvá, valamint energia- és erőforrás-hatékonyabbá váljanak. Emellett termékspecifikus tájékoztatási követelmények biztosítják, hogy a fogyasztók tisztában legyenek vásárlásaik környezeti hatásaival. Minden szabályozott termék rendelkezik majd **digitális termékútlevelel**. Ez megkönnyíti a termékek javítását, illetve újrafeldolgozását, továbbá elősegíti az aggodalomra okot adó anyagok nyomom követését az ellátási láncban. Bevezetésre kerülhet a címkézés is. A javaslat olyan intézkedéseket is tartalmaz, amelyek véget vetnek az eladatlan fogyasztási cikkek megsemmisítésének, kiterjesztik a zöld közbeszerzést és ösztönzőket biztosítanak a fenntartható termékhez.

E javaslat kétféleképpen lép túl a környezettudatos tervezés jelenlegi keretén: először is a termékek lehető legszélesebb

körére lesz alkalmazandó; másodsor pedig bővül azon követelmények hatálya, amelyeknek a termékeknek meg kell felelniük. Olyan kritériumok bevezetésével, melyek nem pusztán az energiahatékonyságra, hanem a körforgásos jellegre és a termékek környezeti és éghajlati lábnyomának általános csökkentésére is vonatkoznak, növelni lehet az energia- és erőforrás-függetlenséget, továbbá mérséklődik a szennyezés. Megerősödik az egységes piac, el lehet kerülni, hogy eltérő tagállami jogszabályok legyenek érvényben, gazdasági lehetőségeket nyílnak az innovációra és munkahelyek teremtnének, különösen az újragyártás, a karbantartás, az újrafeldolgozás és a javítás ágazatában. A javaslat biztosítja azt a keretet és folyamatot, amelynek révén a Bizottság – valamennyi érintettel szoros együttműködésben – fokozatosan meghatározza majd az egyes termékekre vagy termékcsoportokra alkalmazandó követelményeket.

Az új rendelet hatálybalépéséig, átmeneti intézkedésként, a Bizottság a javaslattal együtt elfogadta a **környezettudatos tervezésre és az energia-**

címkézésre vonatkozó 2022–2024-es munkatervet is, amelynek célja, hogy az irányelv kiterjedjen az energiával összefüggő új termékekre is, valamint hogy naprakésszé tegye és növelje a már szabályozott termékekkel kapcsolatos célértékeket. A munkaterv elsősorban a fogyasztói elektronikai termékekkel (okostelefonokkal, táblagépekkel, napelemekkel) foglalkozik, amelyek a leggyorsabban növekvő hulladékáramot jelentik.

A fenntartható termékek uniós piacon történő térnyerésének támogatása érdekében a Bizottság célzott ágazati kezdeményezéseket is bemutatott. A fenntartható és körforgásos textíliákra vonatkozó uniós stratégia és az építési termékekről szóló rendelet felülvizsgálata két, jelentős hatást kifejtő kiemelt termékcsoporttal foglalkozik majd.

FENNTARTHATÓ ÉS KÖRFORGÁSOS TEXTÍLIÁK

Az élelmiszerek, a lakhatás és a mobilitás után a textiltermékekhez köthető fogyasztás Európában a negyedik olyan

ÚJ KORSZAK KEZDETE

„A körforgásos gazdaságra vonatkozó javaslataink egy olyan korszak kezdetét

jelentik, amelyben a terméktervezés mindenki javát szolgálja, tiszteletben tartja bolygónk tűrőképességének határait és védi a környezetet. Ha hosszabb élettartamú telefonokat használunk, tovább hordjuk a megvásárolt ruhákat és sok más terméket is tartósabbá teszünk, akkor pénzt takarítunk meg az európai fogyasztók számára. Életciklusuk végéhez érve a termékek pedig nem a szennyezés, hanem új anyagok forrásai lesznek, csökkentve ezáltal a gazdaság és az európai vállalkozások importfüggőségét” – mondta Virginijus Sinkevičius, a környezetért, az óceánokért és a halászatért felelős biztos.

terület, amely leginkább felelőssé tehető a környezetre és az éghajlatváltozásra gyakorolt hatásokért. Emellett a harmadik helyen áll a vízfogyasztás és a földhasználat tekintetében, az elsődleges nyersanyagok felhasználása terén pedig az ötödik.

A fenntartható és körforgásos textíliákra vonatkozó uniós stratégia meghatározza azt a jövőképet és azokat a konkrét intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy 2030-ig az uniós piacon forgalomba hozott textiltermékek hosszú élettartamúvá és újrafeldolgozhatóvá váljanak, a lehető legnagyobb mértékben újrafeldolgozott szálakból készüljenek, és előállításuk veszélyes anyagoktól mentesen, a munkavállalói jogok teljes körű tiszteletben tartása mellett történjen. A fogyasztók hosszabb ideig élvezhetik majd a megvásárolt kiváló minőségű textíliákat, a gyors divatnak ki kell mennie a divatból, és széles körben elérhetővé kell tenni gazdaságilag jövedelmező újrahazsnálási és javítási szolgáltatásokat. A versenyképes, reziliens

és innovatív textiliparban a gyártóknak felelősséget kell vállalniuk termékeikért az értéklánc mentén, a hulladékká válás szakaszában is. Ily módon a körforgásos textilökoszisztéma meg fog erősödni, és elegendő kapacitással rendelkezik majd ahhoz, hogy az innovatív, szárlól szárla történő újrahazsnálás vegye át a vezető szerepet. A textíliák elégetését és hulladéklerakóban való elhelyezését ezzel párhuzamosan a lehető legkisebbre kell csökkenteni.

A konkrét intézkedések közé tartoznak a textíliákra vonatkozó környezettudatos tervezési követelmények, az egyértelműbb tájékoztatás, a digitális termékútlel és az EU-ban kötelező, kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer. Intézkedéseket irányoz elő továbbá a mikroműanyagok textiltermékekből történő nem szándékos kibocsátásának kezelésére, a környezetbarát jellegre vonatkozó állítások helytállóságának biztosítására, valamint a körforgásos üzleti modellek, többek között az újrahazsnálási és javítási szolgáltatások fellendítésére. A gyors divat jelentette probléma megoldásaként a stratégia felszólítja a vállalatokat, hogy csökkentsék éves kollekciók számát, vállaljanak felelősséget és lépjenek fel szén- és környezeti lábnyomuk minimalizálása érdekében, továbbá felszólítja a tagállamokat, hogy fogadjanak el kedvező adózási intézkedéseket az újrahazsnálási és javítási ágazat számára. A Bizottság figyelemfelkeltő tevékenységekkel is segíti az átállást.

A stratégia célja továbbá, hogy támogassa és végigkísérje a textilökoszisztémát az átállás során. A Bizottság ezért elindította a textilökoszisztéma átállási pályájának közös kialakítására irányuló folyamatot. Ez az alapvető együttműködési eszköz segíti az ökoszisztémát a Covid19-világjárvány negatív hatásaiból való kilábalásban, amelyek az elmúlt két évben komoly hatással voltak a vállalatok mindennapi működésére. Emellett ellenállóbbá teszi őket a kiélezett globális versennyel és a hosszú távú fennmaradásukat veszélyeztető jövőbeli sokkhatásokkal szemben. A Bizottság valamennyi szereplőt arra ösztönöz, hogy a körforgásos jellegre és a körforgásos üzleti modellekre vonatkozó kötelezettségvállalások, a fenntartható versenyképességet, a digitalizációt és a rezilienciát erősítő intézkedések, va-

lamint a kettős átálláshoz szükséges konkrét beruházások azonosítása révén vállaljanak aktív szerepet a közös kialakítás folyamatában.

A JÖVŐ ÉPÍTÉSI TERMÉKEI

Az építőipari ökoszisztéma az uniós hozzáadott érték közel 10%-át teszi ki, és több mint 5 millió vállalkozásban mintegy 25 millió embert foglalkoztat. Az építőipari termékek ágazata az EU-ban 430 000 vállalatot foglal magában, melyek együttes forgalma 800 milliárd euróra tehető. Ezek főként kis- és középvállalkozások, melyek kulcsfontosságú gazdasági és társadalmi értéket jelentenek az európai régiók és városok helyi közösségei számára.

Az épületekhez köthető az erőforrások kitermelésének és felhasználásának mintegy 50%-a, valamint az EU-ban évente keletkező összes hulladék több mint 30%-a. Emellett az épületek felelősek az EU energiafogyasztásának 40%-áért és az energiával kapcsolatos üvegházhatásúgáz-kibocsátás 36%-áért.

Az építési termékekről szóló rendelet felülvizsgálata megerősíti és korszerűsíti a 2011 óta hatályos szabályokat. Harmonizált keretet hoz létre az építési termékek környezeti és éghajlati teljesítményének értékelésére és az ezekről való tájékoztatásra. Új termékkövetelmények biztosítják, hogy az építési termékek tervezése és gyártása a legkorszerűbb technológiákon alapuljon annak érdekében, hogy e termékek tartósabbá, javíthatóvá, újrafeldolgozhatóvá váljanak és könnyebben újra lehessen őket gyártani.

Emellett megkönnyíti a szabványügyi testületek közös európai szabványok létrehozására irányuló munkáját. Megerősített piacfelügyeleti kapacitások és az ellátási lánc gazdasági szereplőire vonatkozó egyértelműbb szabályok kíséretében mindez hatékony eszköz lesz a belső piac szabad mozgása előtt álló akadályok felszámolásában. Végezetül pedig a felülvizsgált rendelet digitális megoldásokat fog kínálni az adminisztratív terhek csökkentésére, különösen a kkv-k számára, beleértve az építési termékek adatbázisát és a digitális termékkütleveleket.

EB Magyarország

ZÖLD MEGÁLLAPODÁS: korszerűsíteni kell az ipari kibocsátásokról szóló irányelvet

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv naprakésszé tételére és korszerűsítésére tett javaslatot az Európai Bizottság. A szabályok naprakésszé tétele elő fogja mozdítani a szükséges ipari beruházásokat, hogy Európa 2050-re klímaselemleges, szennyezőanyag-mentes és versenyképes gazdasággá váljon. Célja még az innováció ösztönzése, az élenjárók jutalmazása és az egyenlő versenyfeltételek teremtése az uniós piacon. A felülvizsgálat hosszú távú beruházási biztonságot teremt, mivel az első új ipari kötelezettségek az évtized második felében lépnek életbe.

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv a szennyezés megelőzését és ellenőrzését célzó egyik legfontosabb jogszabály. A felülvizsgálat megtartja a hatályos irányelv jelenleg mintegy 50 000 nagyipari létesítményre és intenzív állattartó gazdaságra kiterjedő átfogó megközelítését. Ezeknek a létesítményeknek a tevékenységükhöz kapcsolódó „elérhető legjobb technikák” alkalmazásával meghatározott kibocsátási határértékeknek kell megfelelniük. Az alkalmas technikákat az ipar, a nemzeti és bizottsági szakértők, valamint a civil társadalom közösen határozzák meg.

Az új szabályok még több releváns kibocsátási forrásra alkalmazandók, hatékonyabbá teszik az engedélyezést, csökkentik az adminisztratív költségeket, javítják az átláthatóságot, és erőteljesebben ösztönzik az áttörést jelentő technológiák és más innovatív megközelítések alkalmazását.

Az iparral és az érdekeltekkel folytatott széles körű konzultációt, valamint egy alapos hatásvizsgálatot követően a meglévő keretet új intézkedésekkel erősítik az általános hatékonyság növelése érdekében. A fontosabb változások többek között a következők:

- A létesítmények engedélyezése hatékonyabbá válik. Jelenleg a létesítmények mintegy 80%-a az elérhető legjobb technikákkal megvalósítható legkevésbé szigorú határértékeket használja. Ehelyett a jövőben meg kell vizsgálni a lehető legjobb teljesítmény elérésének megvalósíthatóságát. Az eltérések engedélyezésére vonatkozó szabályok is szigorúbbak lesznek, a szükséges értékeléseket össze kell hangolni, és az engedélyezett eltéréseket rendszeresen felül kell vizsgálni.

- Az uniós innováció élvonalai több segítséget kapnak. A bevált legjobb technikákon alapuló engedélyek alternatívájaként az élenjárók rugalmasabb engedély birtokában kipróbálhatják az újabb keletű technikákat. Az ipari átalakulással és kibocsátásokkal foglalkozó innovációs központ (IN-CITE) fogja segíteni az ipart a szennyezéscsökkentő megoldások azonosításában. Végül 2030-ra vagy 2034-re az üzemeltetőknek ki kell dolgozniuk telephelyeik átalakítási terveit, hogy a 2050-re kitűzött szennyezőanyag-mentességi célkitűzést, a körforgásos gazdaságot és a dekarbonizációs célokat meg tudja valósítani az EU.
- Támogatják az ipari szereplők körforgásos gazdaságot előmozdító beruházásait. Az elérhető legjobb új technikák foglalkozhatnak kötelező erőforrás-felhasználási teljesítményszintekkel. A meglévő környezetvédelmi vezetési rendszereket korszerűsíteni kell a mérgező vegyi anyagok használatának csökkentése érdekében.
- Szinergiát biztosítanak a szennyezésmentesítés és a dekarbonizáció között. Az energiahatékonyságot kifejezetten figyelembe kell venni az engedélyezési folyamatban, és az elérhető legjobb technikák meghatározása során módszeresen kell vizsgálni a dekarbonizáció és a szennyezésmentesítés közötti technológiai és beruházási szinergiákat.

Az új szabályok ezen felül az eddiginél több létesítményre vonatkoznak majd, nevezetesen:

- Több nagy intenzív állattartó telepre.

TOVÁBBI LÉPÉSEK

A Bizottság javaslata alapján a tagállamoknak 18 hónap áll majd rendelkezésükre az irányelv átültetésére nemzeti jogukba, miután az Európai Parlament és a Tanács véglegesen elfogadta a javaslatot. Ezt követően ki kell dolgozni és el kell fogadni az elérhető legjobb technikákat, majd az ipari szereplőknek négy év, a mezőgazdasági termelőknek pedig három év elteltével meg kell felelniük azoknak.

Az új szabályok értelmében a legnagyobb szarvasmarha-, sertés- és baromfitartó gazdaságok az irányelv hatálya alá kerülnek: ezek az európai gazdaságok mintegy 13%-át teszik ki, melyek együtt az uniós állatállománytól származó ammóniakibocsátás 60%-áért és metánkibocsátás 43%-áért felelősek. A hatály kiterjesztésének pozitív egészségügyi hatása évi több mint 5,5 milliárd euróban számszerűsíthető. Mivel a gazdasági üzemek működése egyszerűbb, mint az ipari létesítményeké, valamennyi érintett gazdaság egy könnyített engedélyezési rendszer alá tartozna. A javaslatból eredő kötelezettségeket testre szabják a gazdaságok méretének és az állatállomány sűrűségének megfelelően. A közös agrárpolitika továbbra is kulcsfontosságú az átmenet támogatásához.

- Az ipari ásványok és fémek kitermelésére és a nagy volumenű akkumulátorgyártásra. Ezek a tevékenységek jelentősen bővülni fognak az EU-ban a zöld és a digitális átállás lehetővé tétele érdekében. Ezért szükség van az elérhető legjobb technikák alkalmazására egyrészt a termelési folyamatok hatékonyságának biztosítása, másrészt a környezetre és az emberi egészségre gyakorolt hatás minimalizálása érdekében. Az irányelv irányítási mechanizmusai, amelyek szorosan bevonják az ipari szakértőket a konszenzuson alapuló és testre szabott környezetvédelmi követelmények kidolgozásába, támogatni fogják a tevékenységek fenntartható növekedését az Unióban.

Végezetül az új szabályok növelni fogják az átláthatóságot és a nyilvánosság részvételét az engedélyezési eljárásban. Az Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és -szállítási Nyilvántartás át fog alakulni uniós ipari kibocsátási portállá, ahol az átlagember is megtekintheti az Európában bárhol kiadott engedélyek adatait, és könnyen képet alkothat a környezetben zajló szennyező tevékenységekről.

Statisztikák szerint az ipari kibocsátásokról szóló irányelvnek köszönhetően az elmúlt 15 évben Európa legnagyobb ipari létesítményeiben és intenzív állattartó gazdaságaiban 40–75%-kal csökkent számos szennyező anyag levegőbe

Frans Timmermans,
az Európai Bizottság alelnöke

JELENTŐSEN CSÖKKEN A KÁROSANYAG-KIBOCSÁTÁS

„2050-re az Európai Unióban a gazdasági tevékenységek már nem szennyezhetik a levegőt, a vizet és a tágabb környezetünket. A mostani javaslatokkal elérhető, hogy jelentősen csökkenjenek a legnagyobb európai ipari létesítményekből és állattartó gazdaságokból származó káros kibocsátások. Az ipari kibocsátásokra vonatkozó európai keret korszerűsítésével kiszámíthatóak lesznek a hosszú távú beruházásokat meghatározó jövőbeli szabályok, javul Európa energia- és erőforrás-függetlensége, és ösztönzést kap az innováció”- kommentálta a tervezett lépéseket Frans Timmermans.

történi kibocsátása. Ebben az időszakban a nehézfémek vízbe való kibocsátása is csökkent, néhol 50%-kal is.

A sikeres kibocsátás-csökkentések ellenére az irányelv hatálya alá tartozó több mint 50 000 ipari létesítmény továbbra is az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának mintegy 40%-áért, a kén-oxidok, nehézfémek és egyéb káros anyagok levegőbe történő összes kibocsátásának több mint 50%-áért, valamint a nitrogén-oxidok és a finomrézecskek levegőbe történő kibocsátásának mintegy 30%-áért felelős. Ezért aktuálisak a további intézkedések.

EB Magyarország

A pénz pszichológiája

„Az elmúlt évek egyik legjobb és legeredetibb pénzügyi könyve”. Igazából az ember pszichológiájáról szól a pénzhez fűződő kapcsolataiban, s hogy mit tanulhatunk ebből a pénzügyeinkhez. Ez messze nem játék a szavakkal! Közgazdasági Nobel-émlékdíjakat adtak tudományos elméletekért, amelyek szerint az ember racionális lényként viselkedik a piacon, majd Közgazdasági Nobel-émlékdíjakat újabakért, de már arról, hogy nem is olyan racionális – ebből született az új, nagy irányzat, a viselkedésgazdaságtan.

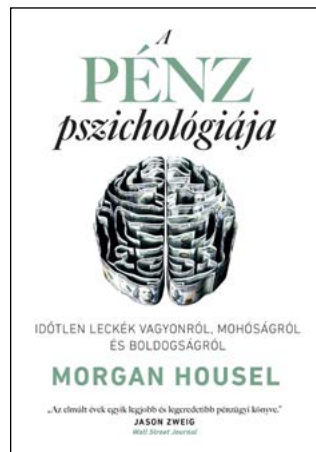
A nyitó idézet Jason Zweigtől való. Ő igazán ért hozzá: a Wall Street Journal Intelligens Befektető rovatát írja, könyvet írt a neuroökonómiáról, szerkesztője és kommentárokkal kiegészítője a világ egyik legalapvetőbb befektetési szakkönyve, Benjamin Graham Az intelligens befektető aktualizált kiadásának (Magyar Gyáripar, 2012/6)

Housel e könyve milliónál több példányban kelt el és 46 nyelvre lefordították, ő pedig egyéb díjak mellett kétszeres nyertese Az Amerikai Üzleti Szerkesztők és Írók Szövetsége Legjobb Üzleti Mű díjának. (információk az ő honlapjáról).

A társkiadó és ezzel a könyvet szakmailag teljesen felvállaló OTP Global Markets ügyvezetője, Bánfi Attila ezt írja előszavában: „A könyv húsz rövid fejezete gondolkodásra készítet, továbbá segít újraértékelni a pénzhez fűződő kapcsolatunkat, és – amennyiben szükséges – új alapokra helyezni. Housel megállapításai, tanácsai jóval túlmutatnak a klasszikus értelemben vett pénzügyeken.”

Mondandója lényege: „A pénz olyan dologról tanít nekünk leckéket, amelyek életünk számos más aspektusára is érvényesek: kockázat, bizalom és boldogság, hogy csak néhányat említsek. Kevés olyan terület létezik, amely a pénzhez hasonlóan tüéles nagyjóval képes megmagyarázni, miért viselkednek az emberek úgy, ahogy. A pénz az egyik legnagyobb show a világon.” és

„A pénzügyi siker nem egzakt tudomány. Egyfajta szociális készség, amelynél a viselkedésed többet számít, mint az, hogy mit tudsz. Ezt a készséget nevezem a pénz pszichológiájának. (Fogalmazása itt kissé laza. A könyvből világos, hogy különféle szakmai, személyes és szociális készségek együtteséről beszél. Ezek teszik képessé az embert, hogy értse és sikere-

Morgan Housel

A PÉNZ PSZICHOLÓGIÁJA
Időtlen leckék vagytonról,
mohóságról és boldogságról

A4C Books, 2021

sen alkalmazza 'a pénz pszichológiáját'. – OP)

A probléma gyökere: „Túlságosan is úgy tekintünk a pénzre, és úgy tanítják, mint a fizikát (amit szabályok és törvényszerűségek uralnak), s nem úgy, mint a pszichológiát (amit érzelmek és nüanszok).” A mérnökök meg tudják állapítani, miért omlott össze egy híd, mert egyetértés van közöttük, hogy ha adott nagyságú erőt fejtünk ki bizonyos területre, akkor az eltörik. A fizika nem ellentmondásos. Törvények szabályozzák. A pénzügy nem ilyen. Az emberi viselkedés szabályozza.” (A probléma, akárcsak a makrogazdaságtan egészével, hogy a pénzügyek alakulását is elképzelhetetlenül sok tényező és azok egymásra hatásai formálják, ezért lehetetlen a gyakorlatban is működő törvényszerűségeket megállapítani és megbízhatóan felhasználni. – OP)

„Könyvem célja, hogy rövid történetek révén rávegyesselek arra, hogy ez az emberi oldal fontosabb, mint a pénz technikai oldala. Oly módon teszem ezt, ami profinak és laikusnak egyaránt segíthet jobb pénzügyi döntéseket hozni.”

Néhány alapgondolat a mondandót összegző tanácsokból:

- „Fogadd el, hogy egy csomó dolog balul sül el.
- Kerüld pénzügyi döntéseidben a szélsőségeket.
- Szeresd a kockázatot, mert idővel kifizetődik.
- Határozd meg, milyen játékot játszol.
- Tiszteld a zűrzavart.”

Biztos sikerre vezető tudást ez a könyv sem adhat, de olyan gondolkodásmódot és -elemeket igen, amelyek sokat segíthetnek, hogy jobban bánjunk a pénzzel. Többet ennél csak az kívánhat, akinek fogalma sincs erről a pályáról.

Dr. Osman Péter